

AKAHED

AKSARAY AİLE HEKİMLERİ DERNEĞİ

BASIN BÜLTENİ

14/09/2020

PANDEMİ NASIL KONTROL EDİLMELİ...

Ülke olarak korona virüs pandemisiyle uğraştığımız şu günlerde mümkün olduğunca az ölüm ve sakatlıkla bu süreci atlamanın yolu bulaş zincirini kırmak ve akılcı yaklaşımlar da bulunmaktan geçmektedir. Çünkü şu anda enfekte olanlar buzdağının görünen kısmını oluşturmakta olup esas sıkıntı görünmeyen tespit edilemeyen vakalardır.

Pandemi, şiddeti belirsiz ve uzun süreli karmaşık bir acildir. Farklı aşamalarda toplumun farklı kesimlerini etkilemektedir. Pandemi yönetimi yapısında, sağlık ve sağlık dışı paydaşlar tüm idari seviyelerde görev almalıdır. Tüm paydaşlar planlarını önceden hazırlamalı ve planlara uygun hareket etmelidir. Bu süreçte en önemli saç ayağını vatandaşlarımız oluşturmaktadır.

MÜCADELEDE BİZİM EN BÜYÜK DESTEKÇİMİZ KORUNMA TEDBİRLERİNİ BİLİNÇLİ BİR ŞEKİLDE UYGULAYAN VATANDAŞLARIMIZDIR...

Diğer bir saç ayağı ise sağlık personelleridir. Tüm sağlık personeli çalışanlarımız bu dönemde her türlü özveriyi göstererek görevini en iyi şekilde yapmaya çalışmaktadır.

Ancak geldiğimiz noktada acilen bazı tedbirlerin alınması gerekmektedir. Aksi halde yorulmuş, yıpranmış ve enfekte olmuş sağlık çalışanları yanında doluluk nedeniyle kilitlenmiş hastaneler, ihtiyaç duyduğu halde hizmete ulaşamayan bireyler kaçınılmaz olacaktır.

Bu savaşın askerleri ise sağlık çalışanlarıdır...

Bizler sağlık personelleri olarak üzerimizdeki yükün farkındayız ve sağlık idaresini tekrardan uyarıyoruz!

-Virüs yayılımını önlemek için aile sağlığı merkezlerinde çalışan personellerin; maske, dezenfektan ve kıyafet tedarikleri (kişisel koruyucu ekipmanları) yeterli miktarda sağlandı mı?

-Entegre sağlık hizmeti sunumu yapılan hastanelerde (Güzelyurt, Ağaören, Sarıyahşi ve Sultanhanı) tek hekim ve tek sağlık personeli ile nöbet hizmeti verilirken; üstelik yeterli kişisel koruyucu ekipmanları olmadan, hastalık riski taşıyan kişi ya da kişilerle temas etmesi durumunda hem kendileri hem de aileleri için risk taşıdıkları göz önüne alınıyor mu?

-Aile sağlığı merkezleri yoğun bir şekilde hizmet verirken aciliyeti olmayan çeşitli sağlık raporları için salgının vahametini anlayamamış vatandaşların müracaatları Covid-19 salgını için risk olmayacak mı? İzolasyon önlemlerinin çok önemli olduğu bu savaşta bu tür raporların ertelenmesi düşünüldü mü?

-Bebek, gebe ve çocukların izlem ve tetkikler için aile sağlığı merkezlerine gelmek zorundalar. Olağanüstü bir süreçten geçtiğimiz şu günlerde bu işlemleri ertelemek daha doğru olmaz mı?

-Aile sağlığı merkezlerinin günlük dezenfeksiyon ihtiyacı olduğu düşünüldü mü? Konu hakkında sürdürülebilir bir tedbir niye alınmıyor?

- Covid-19 testi ivedilikle ve periyodik olarak tüm sağlık personeline yapılmalı ve test sonucu pozitif çıkanların görevlerine ara verilmelidir. Covid-19 pozitif bir sağlık personelinin göreve devam etmesi hem kendi hem de toplum sağlığı açısından çok büyük risk teşkil etmekte ve salgının yayılmasını da hızlandırmaktadır. İspanya ve İtalya da hastaların % 15 i hekimler. Bu iki ülkede kayıpların %12 si sağlık çalışanları.

- Pandemi anında hastanelerdeki genel sağlık hizmetlerinin durdurulması da doğru değildir. Dünyada örnekleri de olduğu üzere ayrı pandemi hastaneleri oluşturulmalı ve genel sağlık hizmetleri devam ettirilmelidir. Tüm hizmetler için Aile Sağlığı Merkezlerine yüklenilmesi durumunda bu merkezlerin imkan ve kabiliyetlerinin tüm bu yükü kaldıramayacağı bilinmiyor mu?

- Hastane hizmetlerinde Bakanlığın rehberleri takip edilmiyor. Tanı ve tedavi algoritmalarına uyulmuyor. Sahada bunu bizler görüyoruz. Vatandaşın kafasında binbir çeşit soru oluşuyor. Panik ve tedirginlik artıyor. Tedaviler yarım kalabiliyor.

- Birçok ilde Aile Sağlığı Merkezlerinde görevli sağlık personelleri de esnek çalışma modeline geçmiştir. Ancak bu durum Aksaray ilinde uygulanmamaktadır. Aksaray sağlık idarecileri esnek çalışma modelinin amacının salgınlarda olası bulaş durumunda tüm personeli riske atmamak olduğunu anlayamamıştır. Tüm birinci basamakta özellikle aile sağlığı merkezlerinde dönüşümlü çalışmaya ivedilikle geçilmelidir. Bu sayede daha fazla personelin hastalıkla enfekte olma riski en aza indirilecek hem de ileride gelişebilecek olumsuz bir durumda uzun süreler çalışması gerekebilecek sağlık personelinin bu çalışmalara fiziksel ve ruhsal olarak hazırlanması sağlanacaktır. İnsan kaynakları doğru kullanılmalıdır. Bütün aile sağlığı merkezlerinin tüm personeli ile açık olmasının hiçbir faydası olmadığı gibi salgının yayılma riskini de artırabilir. Ayrıca İtalya ve İspanya'da Covid-19 nedeniyle hayatını kaybeden sağlık çalışanlarının sayısının fazla olmasının nedeni budur. Çin tedbir olarak sağlık çalışanlarını kısa süreli vardiyalar halinde çalıştırarak önlem almıştır.

Sağlık Hizmetlerinin Doğru Kullanımı ve Sürekliliği Esastır

- Hastaneler şu anda birçok yerde genel sağlık hizmetlerini durdurdu. Plansız bir şekilde vatandaşlar 1.basamağa (aile sağlığı merkezlerine) yönlendiriliyor. Aile hekimine gidin demek doğru bir yaklaşım değil. Zira 1.basamakta sağlam çocuk, bebek ve gebe takipleri de yapılıyor. Aile Sağlığı Merkezlerinin fiziksel imkanları izolasyona müsait değil. Böyle bir görüş salgında hem vatandaşa hem de biz sağlık çalışanlarına bulaş riskini artırıyor. Zira aile sağlığı merkezlerinde rutini bozmayın deyin bir taraftan da vatandaşı aile sağlığı merkezlerine yönlendirmek ancak birinci basamak sağlık hizmetlerinden hiç anlamayan bir yaklaşımdır.

- Atıl durumdaki binalar. Aksaray Devlet Hastanesi eski binaları kaderine terk edilmiş durumda. Neden atıl durumda? Ya da hangi kurumlara devredildi? Hali hazırda Aksaray ilimizde devlet hastanemiz yok. Vatandaş eğitim araştırma hastanesini devlet hastanesi olarak algılıyor. Ancak yanılıyorlar. Türkiye genelinde devlet hastanesi olmayıp da eğitim araştırma hastanesi olan 1-2 ilden biriyiz. Bu durum sağlık sisteminin bir bütün olduğunun ve sistemde basamaklar halinde hizmet sunulduğunun bilerek/bilmeyerek unutulduğunun en büyük göstergesi.

Vatandaş devlet hastanesi olmadığından dolayı ciddi mağduriyet yaşıyor. Vatandaş odaklı hizmet amaçlanıyorsa yapılması gereken acilen ilimizin devlet hastanesine kavuşturulmasıdır. Böylece ilimizde başta doktorlar olmak üzere tüm sağlık çalışanı sayısı artacak, hem de vatandaş mağduriyetleri azalacaktır. Ayrıca üniversite tıp fakültesi hastanesi de ayrı bir binada hizmet vermeye başlamalıdır. Hem çalışan personel memnuniyeti hem de halkın hizmet alma kalitesinde artış için bu üç kurumda hizmet verilmesi elzemdir.

- **İl Pandemi Kurulu Katılımı**, İl Pandemi Kurulunda temsiliyetimiz yoktur. Covid-19 pandemisinin temas-damlacık yoluyla bulaşması ve pandeminin ne kadar süreceğinin belli olmadığı düşünülürse Aile Sağlığı Merkezlerimizde hizmetin aksamadan sürdürülmesi için planlama yapılması çok önemlidir. Çünkü süreç uzadıkça sağlık çalışanlarına bulaş riski artacaktır. Sağlık hizmetlerinin Aile Sağlığı Merkezleri üzerinden devam etmesi tezi savunulurken İl Pandemi Kurulunda temsiliyet bulmaması , görüş ve taleplerinin dikkate alınmaması bizlerde sahipsiz olduğumuz hissi uyandırmıştır.

- İl Umumi Hıfzıssıhha Kurulunda alınacak bir kararla İşçi statüsündeki çalışanlar da dahil olmak üzere tüm çalışanların pozitif vaka veya temaslı olması üzerine karantinada geçirdikleri sürelerde idari izinli sayılmaları sağlanabilir. Bu Aile Sağlığı Merkezlerine bulaş riskli başvuruları önleyecektir.

- İl Sağlık Müdürlüğüne bu kritik pandemi sürecinde diğer kurum ve kuruluşlar tarafından yeterli destek veriliyor mu? Unutulmasın Ekim, Kasım aylarında bizi daha zor günler beklemektedir.

- **SAĞLIK BİRİMLERİ ARASI KOORDİNASYON TOPLANTILARI.** Tanı, tedavi ve koruyucu sağlık hizmetlerinin bir bütün olarak ele alınıp karşılıklı görüş alışverişinde bulunulabilmesi için birinci basamağın yapı taşı olan aile hekimleri, 112 acil sağlık hizmetleri sunucuları ve 2.-3.Basamak sağlık hizmet sunucusu hastanelerin yetkilileri arasında sağlık müdürlüğü koordinasyonunda düzenli toplantılar yapılmalıdır. Bu toplantılara sahada aktif görev yapan personelin katılımı ; sistemin aksayan yönlerinin karşılıklı olarak ortaya konulması ve çözümler getirilmesi için faydalı olacaktır.

- **Personel İhtiyacı.** Eski sisteme göre Aile Hekimliğinde çok ciddi bir Aile Sağlığı Çalışanı kaybı mevcuttur. İş yükünün çok olması ve ücretlerdeki reel kayıplar (hastane ve TSM de çalışan personele göre)sebebiyle özellikle periferde çalışacak Aile Sağlığı Çalışanı bulunamamakta, geçici görevle görevlendirilen personelden de verim alınamamaktadır. Aile hekimliği birimlerinde aile sağlığı çalışanı istihdamında zorluklar çekiliyor. Şu an 17 aile hekimliği biriminin hemşiresiz hizmet vermeye çalışmaktadır. Ayrıca kadrosu Sağlık Müdürlüğü ve bağlı kurumlarında olan sağlık personellerinden Aile Sağlığı Çalışanı olarak görev almak isteyen personele muvafakat vermeme alışkanlığından vazgeçilmeli, aksine bu personel sisteme geçmeleri yönünde desteklenmelidir.

- **Sağlık Çalışanlarının Çocuklarına Özel Gündüz Bakımevi/Kreş.**Geçirmekte olduğumuz pandemi sürecinde bilindiği üzere sağlık çalışanlarının izin haklarını kullanması engellenmiş, bu süreçte eğitim ve öğretim kurumları ile gündüz çocuk bakımevleri ve kreşler kapanmıştır. Hatta bazı sağlık çalışanlarının çocuklarının bakıcıları da istifa etmiştir hastalık korkusu nedeniyle. Ancak bu süreçte sağlık çalışanlarının çocukları bu durumdan daha da fazla olumsuz etkilenmiştir. Bu problemin çözümü konusunda sağlık çalışanları yalnız bırakılmıştır. Öyle ki kimi sağlık çalışanı çocuklarını riskli olmasına rağmen işyerlerine götürmek, kimisi 3-4 yaşındaki çocuklarını 10-11 yaşlarındaki çocuklarına bırakmak zorunda kalmıştır. Talebimiz sağlık çalışanlarının çocukları için gerektiğinde 7/24 hizmet verebilecek şekilde gündüz bakımevleri/kreş yapılmasıdır. Valilik koordinasyonunda; İl Sağlık, Milli Eğitim ve Aile-Sosyal Politikalar İl müdürlükleri ve Belediye arasında yapılacak bir protokol ile bu iş başarılabilir.

Covid 19 pandemisinin temas-damlacık yoluyla bulaşması ve pandeminin ne kadar süreceğinin belli olmadığı düşünülürse , ASM lerimizde hizmetin aksamadan sürdürülmesi için planlama yapılması çok önemlidir. Çünkü süre arttıkça sağlık çalışanlarının da riski artacaktır. Pandemi sürecinde bulaşmayı, hasta sayısını ve ölümleri azaltmak için başta bakanlığımız, il sağlık müdürlüğümüz olmak üzere tüm kamu kurum ve kuruluşları ile karşılıklı koordinasyon içinde olmak, bilgilendirme eğitimleri vermek, pandeminin ülkemiz açısından en az ölüm ve hasarla atlatılmasına katkı sağlamak en büyük amacımızdır.

Yetkililere ilettiğimiz bu sorunlar ve çözüm önerileri ile ilgili şimdiye kadar yeterince gelişme sağlayamadık. Tüm bu sorularımızın cevabı maalesef koskocaman bir HAYIR!....

Buradan yerel sağlık idarecilerine sesleniyoruz. İş işten geçmeden birinci basamağın sesine kulak verin, önerilerimizi dikkate alın. Mücadelede virüs den bir adım önde olmamız lazım.Bu da pandemiyi her yönüyle ele almakla olur.

Unutmayalım!!! Bir savaşta askerler en ön safta yer alır ve gerekirse savunduğu ülkesi ve milleti için canını verir. Ancak komutanın askerlerini korunmasız ve tedbirsiz savaşa göndermeye hakkı yoktur.

Bu hepimizin savaşı ise, en öndekileri maddi ve manevi anlamda gerçekten tam donanımlı yapmamız gerekir.

ZAMAN KAYBI CAN KAYBIDIR...

Kamuoyuna saygıyla duyurulur.

Aksaray Aile Hekimleri Derneği Yönetim Kurulu Adına

Dr.H.Şenol ATAKAN

Yönetim Kurulu Başkanı